

**ПРЕПОРЪКА
ЗА РАЗВИТИЕТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО НА
МНОГОЕЗИЧИЕТО И ВСЕОБЩИЯ ДОСТЪП ДО
КИБЕРПРОСТРАНСТВОТО**

ЮНЕСКО, Париж

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ВЪВЕДЕНИЕ	1
Изготвяне на многоезичните съдържания и системи	2
Улесняване достъпа до мрежи и служби	3
Развитие на съдържанията от общественя сектор	4
Постигане на справедлив баланс между интересите на право имащите и обществото	5
 ДОБАВКА	
Определения	6

ВЪВЕДЕНИЕ

Генералната конференция,

*Отнасяйки се с цялостното уважение към правата на човека и основните свободи, провъзгласени във Всеобщата декларация за правата на човека и други общопризнати правни инструменти, и вземайки под внимание двата Международни пакта от 1966 година, отнасящи се съответно до гражданските и политическите права и до икономическите, социалните и културните права*¹,

*Признавайки "централната и отговорна роля на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура в областта на информацията и комуникациите, а така също и в изпълнението на решенията, които Генералната конференция на тази Организация е приела в тази област и частите, съответстващи на приетите от Асамблеята резолюции по този въпрос"*²,

Напомняйки, че във въведението на Устава на ЮНЕСКО е посочено, че "за човешкото достойнство е необходимо разпространение на културата и образованието за всички хора на основата на справедливостта, свободата и мира; в това отношение на всички народи се възлага да изпълнят тяхното свещено задължение в дух на взаимно сътрудничество",

*Напомняйки също така член първи от Устава, с който между другите задачи се поставя и тази ЮНЕСКО да препоръчва "такива международни договори, които счита за полезни на свободното разпространение на идеи чрез изрази и образи"*³,

Потвърждавайки принципите, въплътени във Всеобщата декларация за културното многообразие, приета от Генералната конференция на ЮНЕСКО на неговата 31-а Сесия, и в частност членове 5, 6 и 8,

¹ Членове 19 и 27 от Всеобщата декларация за правата на човека, 1948 г.; Международен пакт относно гражданските и политическите права (Член 27) и Международен пакт относно икономическите, социалните и културните права, 1966 г.; Декларация на Обединените нации за правата на лицата, принадлежащи към националните, етническите, религиозните или езиковите малцинства (резолюция 47/135 от 18 декември 1992 г.); Декларация на САС за всеобщия достъп до базовите комуникационни и информационни услуги, 1997; параграф 25 от Декларацията на хилядолетието на Обединените нации, 2000 г.

² Резолюция 35/201 на Генералната асамблея на Обединените нации (97° пленарно заседание, 16 декември 1980 г.).

³ Параграф 1 (а) на член първи,

Напомняйки за резолюциите на Генералната конференция на ЮНЕСКО⁴ относно развитието на многоезичието и всеобщия достъп до информацията в киберпространството,

С твърдото убеждение, че развитието на новите информационни и комуникационни технологии (ИКТ) предлага възможности за подобряване на свободното разпространение на идеи чрез изрази и образи, но в същото време прави по-проблематично всеобщото участие в световното информационно общество,

Отбелязвайки, че езиковото многообразие в световната информационна мрежа и всеобщият достъп до информацията в киберпространството заемат централно място в днешните дебати и могат да бъдат определящ фактор за развитието на обществото, основаващо се на познанието,

Вземайки под внимание, че международните договори и съглашения по отношение на интелектуалната собственост улесняват развитието на всеобщия достъп до информацията,

Осъзнавайки необходимостта от подпомагане възможностите в частност на развиващите се страни, дефаворизирани в информационно отношение, за добиване на собственост и прилагане на новите технологии,

Признавайки, че основното образование и ограмотяването са необходимите условия за всеобщия достъп до киберпространството,

Приемайки, че различните нива на икономическо развитие влияят върху възможностите за достъп до киберпространството, и че е необходима конкретна политика и голяма солидарност за премахване на сегашните несходства и създаване на климат на доверие и взаимно разбирателство,

Приема настоящата препоръка :

ИЗГОТВЯНЕ НА МНОГОЕЗИКОВИ СЪДЪРЖАНИЯ И СИСТЕМИ

1. Общественият и частният сектори и гражданското общество на местно, национално, регионално и международно ниво трябва да доставят необходимите ресурси, както и да предприемат нужните мерки за намаляване на езиковите бариери и активиране на интерактивното общуване между хората по Интернет, подпомагайки създаването и обработката

⁴ Резолюции 29 С/28, параграф 2.А (h), 29 С/36,30 С/37,30 С/41 и 31 С/33.

на образователни, културни и научни съдържания в дигитален формат и достъпа до тези съдържания по такъв начин, че всички култури да имат възможност на собствено изразяване и достъп до киберпространството на всички езици, включително и на местни диалекти.

2. Страните – членки и международните организации трябва да поощряват и поддържат укрепването на потенциала за създаване на местни и диалектни съдържания по Интернет.

3. Страните – членки трябва да формулират националните политики, съответстващи на изключително важния въпрос за оцеляване на езиците в киберпространството с цел подпомагане езиковото обучение, включително родните езици. Международната поддръжка и помощта към развиващите се страни трябва да бъдат подсилени и разширени за улесняване възприемането на свободния за достъп материал по езиково обучение в електронна форма и подобряване компетентността на хората в тази област.

4. Страните – членки, международните организации и предприятията, специализирани в информационните и комуникационни технологии, трябва да поощряват разработките и развитието според начините на съвместно участие за пускане на операционни системи, търсачки, Web-навигатори, снабдени с огромни многоезични възможности, както и тяхното приспособяване към местните условия. Те трябва да подпомагат международните усилия за съвместно сътрудничество по отношение на автоматизираните услуги за превод, достъпни за всички, както и интелигентните лингвистични системи, които осъществяват издирване на многоезична информация, проучване/резюмиране и разпознаване на реч, съблюдавайки изцяло авторското право на превода.

5. ЮНЕСКО, съвместно с другите международни организации трябва да създаде онлайн наблюдение, действащо на базата на сътрудничеството, политиките, правилата, техническите рекомендации и натрупания опит в областта на многоезичието и приложните многоезични ресурси, включително новостите относно компютърните технологии за езикова обработка.

УЛЕСНЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО МРЕЖИТЕ И ДО УСЛУГИТЕ

6. Страните – членки и международните организации трябва да признаят и поддържат всеобщия достъп до Интернет като средство за осъществяване правата на човека,

дефинирани в членове 19 и 27 от Всеобщата декларация за правата на човека.

7. Страните – членки и международните организации трябва да подпомагат достъпа до Интернет като услуга от обществен интерес чрез приемането на съответни политики, които целят да укрепят процеса на самоуправление на гражданите и на гражданското общество и да да стимулират правилното прилагане и поддръжката на тези политики в развиващите се страни, като държат сметка и за нуждите на селските общности.

8. В частност, страните – членки и международните организации би трябвало да създадат механизми на местно, национално, регионално и международно ниво, които да улесняват универсалния достъп до Интернет чрез достъпни тарифи за телекомуникация и Интернет, като се съобразяват също така и с нуждите на организациите от общественения сектор, образователните ведомства, както и на населението с ограничени възможности и на инвалидите. Би трябвало да се предвидят нови мерки, а именно партньорството между частния и обществения сектор, с цел да се стимулират инвестициите и намаляването на финансовите пречки и за използване на ИКТ, като таксите и митата върху информационната екипировка, софтуерните продукти и услуги.

9. Страните – членки би трябвало да насърчават доставчиците на Интернет услугите (ДИУ) да предвидят прилагането на поносими тарифи за достъп до Интернет на обществените ведомства, като училища, вузове, музеи, архиви и обществени библиотеки като мярка за преминаване към универсален достъп до киберпространството.

10. Страните – членки би трябвало да насърчават изработването на информационни стратегии и модели, които да улесняват достъпа на общините, както и на всички слоеве на обществото, а именно чрез изработването на общински проекти и като подпомагат формирането на специалисти в областта на информационните и комуникационни технологии. Стратегиите би трябвало също така да развиват сътрудничеството в областта на новите информационни и комуникационни технологии между институциите осигуряващи публичната услуга като средство за намаляване на разходите за достъп до интернет услуги.

11. В духа на международно сътрудничество трябва да се развиват взаимните връзки на основата на договореното разпределение на разходите за обмен на данни между преките национални пунктове за нетърговски обмен (peering) по Интернет, обединявайки потока от частни и некомерсиални

Интернет услуги в развиващите се страни и директните обменни пунктове както в развиващите се страни, така и в развитите.

12. Организациите или регионалните инстанции би трябвало да съдействат за създаването на регионални или междурегионални мрежи, подхранвани от мощни регионални магистрални връзки за свързване на всяка страна от световната мрежа в условията на открита конкурентноспособност.

13. Трябва да се направят съвместни усилия в рамките на системата на Обединените нации за окуражаване обмена на информация и натрупания опит по използването на мрежи и услуги, създадени въз основа на ИКТ за целите на социално-икономическото развитие и по-точно на отворените технологии, както и на изготвянето на политики и засилването на потенциала в развиващите се страни.

14. Страните – членки и международните организации трябва да съдействат за създаването на съответстващите партньорски отношения в областта на управлението на областните имена и по-точно на имената в многоезичните области.

РАЗВИТИЕ НА СЪДЪРЖАНИЯТА В ОБЩЕСТВЕНИЯ СЕКТОР

15. Страните – членки трябва да признаят и да способстват за спазването правото на Интернет достъп до обществените документи и административни файлове, съдържащи информация, необходима на гражданите в едно модерно демократично общество, като строго се следи за изискванията за конфиденциалност, за уважение към частния живот и националната сигурност, както и към правата за интелектуална собственост в рамките на тяхното прилагане за използването на тази информация. Международните организации трябва да признаят и обявят правото на всяка страна да има достъп до най-важните данни, отнасящи се до социалното или икономическото положение.

16. Страните – членки и международните организации би трябвало да установят и окуражат информационните и познавателни хранилища от обществения сектор и да ги направят достъпни за всички, създавайки по този начин от тях учебна среда, подпомагаща развитието на творчеството и разширяването на аудиторията. За тази цел трябва да се обезпечи адекватно финансиране за съхраняване и дигитализация на информацията в обществения сектор.

17. Страните – членки и международните организации би трябвало да поощрят механизмите на сътрудничество, съблюдавайки като обществените, така и частните интереси, които обезпечават всеобщия достъп до информацията в обществения сектор без географска, икономическа, социална или културна дискриминация.

18. Страните – членки и международните организации би трябвало да поощрят решенията за свободен достъп и точно изготвянето на технически и методически нормативи за информационния обмен, мобилността и програмното взаимодействие, както и онлайн достъпа до информация от обществения сектор в световните информационни мрежи.

19. Страните – членки и международните организации би трябвало да работят и съдействат за разпространението на познанието в областта на информационните и комуникационни технологии, включително популяризиране прилагането на ИКТ и укрепване на доверието в тях. Развитието на “човешкия капитал” за информационното общество и по-точно за отворено, интегрирано и междукултурно образование в съчетание с техническото обучение на ИКТ, е от съществено значение. Формирането на ИКТ не би трябвало да се ограничи само с технически познания, а трябва да включва и изучаването на етичните аспекти и моралните стойности.

20. Между учрежденското сътрудничество в системата на Обединените нации би трябвало да се укрепва с цел създаване на общодостъпен сбор от познания на база огромното количество информационен обмен, събрано от програмните продукти за развитие в интерес на развиващите се страни и онеправдани общности.

21. ЮНЕСКО, в тясно сътрудничество с другите компетентни междуправителствени организации, би трябвало да започне съставянето на международен опис от закони, правила и политики, отнасящи се до създаването и разпространението на онлайн информации от обществения сектор.

22. Трябва да се съдейства на разпространителите и ползвателите на информация и провайдерските услуги да развиват саморегулиране чрез определяне и възприемане на положителния опит, професионален етичен кодекс, съблюдавайки свободата на изказване на мнение.

УТВЪРЖДАВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВ БАЛАНС МЕЖДУ ИНТЕРЕСИТЕ НА ПРАВОИМАЩИТЕ И ОБЩЕСТВЕНИЯ ИНТЕРЕС

23. Страните – членки и международните организации би трябвало да осъществят в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни обновяване на националното законодателство, относно авторските права и неговото адаптиране към киберпространството, като изцяло се взема предвид точното съответствие между интересите на авторите, титулярите на авторски и съседни права и правата на обществото, записани в международните конвенции, относно авторските и съседни права.

24. Страните – членки и международните организации би трябвало да съдействат на законните притежатели на авторски права ограниченията и изключенията да бъдат прилагани само в особени случаи, които не противоречат на нормалното използване на произведенията, нито създават необоснован ущърб на законните интереси на притежателите на авторски права, както е предвидено в по-договорите на ОМРІ за авторските права и изпълнение на фонограми.

25. Страните – членки и международните организации би трябвало да отделят огромно внимание на развитието на технологичните новости и тяхното потенциално въздействие върху достъпа до информация в рамките на защитата на авторските и съседни права, предвидени в международните договори и съглашения.

* * *

Генералната конференция препоръчва на страните – членки да прилагат горните предписания, предприемайки всякакви законодателни и други мерки, необходими за осъществяване на формулираните в настоящата препоръка нормативи и принципи на тяхната територия и в областта на тяхната юрисдикция.

Генералната конференция препоръчва на страните – членки да приведат настоящата препоръка до вниманието на властите и службите, отговарящи за обществените и частните дейности, отнасящи се до политиките, стратегиите и инфраструктурите на информационните и комуникационни технологии, и по-точно що се отнася до използването на многоезичието по Интернет, развитието на мрежи и услуги, експанзията на обществения информационен сектор по Интернет и въпросите за правата над интелектуалната собственост.

Генералната конференция препоръчва на страните – членки да й представят доклад за тяхната дейност по настоящата препоръка в определените срокове и форми.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ОПРЕДЕЛЕНИЯ

За целите на настоящата препоръка :

(a) **магистралната връзка** е мрежа с голям капацитет, свързана с други мрежи с по-слаб капацитет;

(b) **ограниченията и изключенията при защитата на авторското право** са мерки в законодателството, отнасящи се до авторските или близки права, ограничаващи авторските права или тези на другите правоимащи, що се отнася до използването на тяхното произведение или предмети с близки права. Основните форми на ограничение и изключение са задължителният лиценз, статутният лиценз и добросъвестното използване;

(c) **киберпространството** определя виртуалния свят, станал достъпен благодарение на дигиталните или електронни комуникации, основаващи се на световната информационна инфраструктура ;

(d) **название на областта** е името, дадено на даден Интернет адрес, което улеснява достъпа Интернет източниците чрез ползвателите (например "unesco.org" в <http://www.unesco.org>) ;

(e) **интелигентните езикови системи** съчетават мощността и скоростта на изчисление, издирване и манипулации на съвременните компютърни данни със способностите за най-абстрактно и нюансирано мислене с разбирането на такива оттенъци, които се подразбират, но не винаги се изказват при разговора между хората, изразяващи си на един и същ език или от един език на друг, позволяващи по този начин провеждането на комуникация между хората на високо ниво;

(f) **провайдерът на достъп до Интернет (ПДИ)** представлява доставчик на услуги за достъп до Интернет ;

(g) **програмното взаимодействие** представлява способността на програмните продукти и материали от различните компютри от различни производители да могат да обменят данни ;

(h) **Откритите изходни технологии** са създадени на база източник на свободен достъп, сертификационен стандарт,

публикуван в Open Source Initiative (OSI), който указва че изходният код (програмните инструкции в оригинален вид или на програмен език) на дадена информационна програма е предоставена безплатно на широката публика ;

(i) **директната връзка без заплащане (peering)** представлява връзката между двама или повече ПДИ, при която ПДИ създават директна връзка между тях и приемат да си комуникират директно по тази връзка съответните пакети от данни, отколкото да използват магистралната Интернет връзка. Когато директната връзка се осъществява от повече от два ПДИ, информацията, предназначена за единия ПДИ отначало се складира в централа, наричана комуникационен пункт, преди да бъде предадена до крайната дестинация;

(j) **подвижността** означава възможността да се използва програмен продукт на различни компютри, без да са необходими компютри или допълнителна техника ;

(k) **информацията за обществено достояние** е обществено достъпната информация, чието използване не нарушава нито законно установените права, нито задължението за спазване на конфиденциалност. По този начин тя обхваща всички произведения или предмети с прилежащи права, които могат да бъдат използвани от някого без разрешение, например защото защитата не е осигурена на национално или международно ниво или поради изтичане срока на защитата. От друга страна тя обхваща данните, които са обществено достояние и които правителството и международните организации публикуват и доброволно предоставят на широката аудитория;

(l) **търсачка** е приложен програмен продукт, който издирва документи на база специфични ключови думи и намира или указва документите, където са намерени тези ключови думи;

(m) **всеобщ достъп до киберпространството** е равноправният достъп за всички хора до информационните инфраструктури (в частност до Интернет) и информацията и услугите, необходими за развитието на обществото и личността;

Настоящият текст представлява автентичната препоръка, надлежно приета от Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура на нейната 32-а сесия, състояла се в Париж и обявена за приключена на седемнадесети октомври 2003 година.

В УВЕРЕНИЕ НА КОЕТО ние полагаме подписите си на
двадесет и първи ноември 2003 година.

Президент на Генералната конференция
Генерален директор

Заверено копие

Париж, 15.12.03

А. А. ЮСУФ

Юридически съветник

На организацията на обединените нации за образование, наука
и култура